
ЗЕЛЕНА КНИГА

Зелена книга относно бъдещата морска политика за ЕС

Период на консултации: 7 юни 2006 - 30 юни 2007

В продължение на диалога, който Министерство на транспорта води с обществеността и всички заинтересовани структури от Черноморския регион апелираме и очакваме в най-кратък срок Вашите предложения, които да включим в българския принос към Зелената книга.

Дебатите приключват на 30.06.2007 г.

Уебсайт: <http://ec.europa.eu/maritimeaffairs>

Към бъдещата морска политика на Евросъюза: Европейска визия за океаните и моретата

"Колко неподходящо е да наричаме тази планета Земя, когато тя е почти изцяло Океан", приписвано на Артур К. Кларк

(представена от Комисията)

{SEC(2006) 689}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Всеки европейец ще си спомни уроците за великите откривателски пътешествия, които са отворили очите на нашите предци за огромната площ на нашата планета, за разнообразието от култури и богатството на ресурси. Повечето от пътешествия са правени по море. Повечето от тях са изисквали за успеха си отвореност към нови идеи, педантично планиране, кураж и решителност. С течение на времето те не само са разкрили непознати дотогава области от глобуса, но са и генерирали нови технологии като хронометъра, който позволил по-точни изчисления на географската дължина и парната турбина, която донесла избавление от тиранията на попутните ветрове.

Много европейци винаги са живяли до или близо до морето. То им е предоставяло средства за живот като рибари и моряци, давало им е здраве и радост, нови хоризонти за които да мечтаят и богат речник от думи и метафори, които да използват в литературата и в ежедневието си живот. То е било разглеждано като източник на романтика, но и на разделяне, непознати рискове и тъга. То ни е давало постоянно предизвикателство и дълбоко желание за по-доброто му опознаване.

Европа е заобиколена от много острови и от четири морета: Средиземно, Балтийско, Северно и Черно море, както и от два океана: Атлантически и Северен Ледовит океан. Този континент представлява полуостров с хиляди километри брегова ивица - по-дълга от тази на всяка друга земна маса, като Съединените американски щати или Руската федерация. Тази географска реалност означава, че над две трети от границите на Евросъюза са брегова линия и водните пространства под юрисдикцията на неговите държави-членки са по-големи от тяхната сухоземна територия. Чрез най-крайните си райони в допълнение към Северния Ледовит Океан Европа присъства и в Индийския океан и Карибско море. Техните морски въпроси са много и засягат ЕС като цяло.

Ето защо европейската география винаги е била една от основните причини за специалните отношения на Европа с океаните. От най-ранни времена океаните са играели водеща роля в развитието на Европейската култура, идентичност и история.

Това продължава да е така и днес. Тъй като ЕС търси ревитализиране на икономиката си, важно е да се посочи икономическият потенциал на неговите морски измерения. Между 3 и 5 % от брутния вътрешен продукт (БВП) на Европа се оценява като генериран от индустрии и услуги, базирани в морето, без да се включва стойността на суровите материали като нефт, газ или риба. Морските региони дават около 40% от БВП.

Въпреки това нашите граждани не винаги са добре информирани относно важността на океаните и моретата в техния живот. Те знаят колко важна е водата, но може би не правят връзка с това, че повечето от нея се рециклира от океаните като дъжд или сняг. Те се притесняват за промените в климата, но не винаги виждат ключовата роля на океаните в модулирането му. Те печелят от възможността да купуват евтини продукти от целия свят, но не реализират колко сложна е логистичната мрежа, която докарва тези продукти при нас.

Логическа основа

Трайното развитие е в основата на дневния ред на ЕС. Неговото предизвикателство е да се гарантира взаимното подсилване на икономическия растеж, социалното благоденствие и защитата на околната среда.

ЕС сега има възможност да прилага трайно развитие към океаните. За да прави това, Евросъюзът може се опира на силите, с които вече е подплатил своето морско лидерство: познание на океаните, разширен опит и възможност да се приемат нови предизвикателства, както и комбинирането на тези качества със силно задължение за защита на ресурсната база.

Океаните и моретата не могат да се управляват без сътрудничеството с трети страни и в многостранни форуми. Трябва да се разработи политика на ЕС, насочена към океаните, която да е в рамките на международния контекст.

Ако Европа трябва да се изправи пред предизвикателството от намиране на по-добри връзки с океаните, то не е индустрията тази, която трябва да иновира. С това трябва да се занимават хората, които изготвят политиката. Ние трябва да обмислим нов подход към управлението на океаните и моретата, който да не гледа повече само на това, какво човекът може да извлече от океаните и моретата, нито пък такъв, който да гледа на океаните и моретата като чисто секторна основа, а който ги разглежда като цяло.

Досега нашите политики относно морския транспорт, морската индустрия, крайбрежните региони, морската енергия, рибната промишленост, морската екология и другите важни области бяха разработвани поотделно. Разбира се ние се опитвахме да гарантираме

вземането в предвид на тяхното влияние една на друга. Но никой не разглеждаше по-широките връзки помежду им. Никой не разглеждаше по систематичен начин как тези политики трябва да се комбинират, за да се подсилят една друга.

Фрагментацията може да доведе до приемането на противоречащи си мерки, което на свой ред ще има негативни последици за морската среда или може да наложи непропорционални ограничения за конкурентноспособността на морските дейности. Освен това фрагментацията на вземането на решения прави трудно разбирането на потенциалното влияние на един набор от дейности върху друг. Тя не ни позволява да изследваме неизползвани сътрудничества между различните морски сектори.

Сега е времето за свързване на всички тези елементи и за изковаване на нова визия за управление на нашите отношения с океаните. Това ще наложи нови начини на проектиране и прилагане на политиките на равнище ЕС, на национално и местно равнище, както и на международно ниво посредством външните измерения на нашите вътрешни политики.

Целта

Зелената книга цели да стартира дебат относно бъдещата морска политика за ЕС, която да третира океаните и моретата в глобален аспект. Тя ще подчертава, че нашето продължително възползване от изгодите, които те ни предоставят, ще може да бъде възможно само посредством задълбочено уважение към тях във време, когато техните ресурси за подложени на невероятен натиск и нашите растящи технологични възможности ни позволяват да ги експлоатираме. Ускореното намаляване на морското биологично разнообразие вследствие на замърсяване, влияния върху промените в климата и прекомерния улов на риба са предупредителни сигнали, които ние не можем да игнорираме.

Зелената книга се основава на съществуващите политики и инициативи на ЕС и съответства на Лисабонската стратегия. Тя се стреми да уцели правилния баланс между икономическите, социални и екологически измерения на трайното развитие.

Зелената книга също така се надява да спомогне за ново осъзнаване от страна на европейците на важността на тяхното морско наследство, важността на океаните в техния живот и продължителния им потенциал за предоставяне на повишено благосъстояние и икономически възможности.

Пътят напред

Принципите на доброто управление предполагат нуждата от европейска морска политика, която да обгърне всички аспекти на океаните и моретата. Тази политика трябва да бъде интегрирана, интерсекторна и многостранна, а не просто събиране от вертикални секторни политики. Тя трябва да разглежда океаните и моретата на базата на солидно познание на начина, по който те работят и по който може да бъде запазена трайността на техните екология и екосистеми. Тя трябва да цели предоставянето на отговори на това как вземането на решения и помиряването на конкуриращите се интереси в морските и крайбрежни зони може да доведе до по-благоприятен за инвестиции климат и до разработване на трайни икономически действия.

За да се постигне това е необходимо да се засили сътрудничеството и да се насърчи ефективното координиране и интеграцията на политиките относно моретата и океаните на всички равнища.

Основни принципи

В стратегическите си цели за 2005-2009 г. Европейската Комисия заяви *"конкретната нужда от всеобхватна морска политика, целяща развиването на процъфтяваща морска икономика по екологичен начин. Такава политика трябва да се подкрепя от морски научни изследвания, технология и иновация"*.

Комисията вярва, че в преследването на тази визия нашият подход трябва да почива

върху два стълба.

Първо, той трябва да бъде свързан с Лисабонската стратегия, стимулирайки растежа и увеличаването на броя и качеството на работните места в рамките на Евросъюза. Трайните инвестиции в познанието и уменията са ключови фактори за запазването на конкурентноспособността и гарантирането на качествени работни места.

Интегрираният подход на ЕС към индустриалната политика подчертава, че бъдещето на Европа лежи в представянето на нови, висококачествени продукти и услуги за световния пазар, за който клиентите са подготвени да платят допълнително.

Второ, ние трябва да поддържаме и усъвършенстваме статута на ресурса, на който се базират всички морски дейности: самият океан. За да се направи това е необходимо екосистемно управление, което се основава на научно познание. Комисията е завършила основната работа за това посредством представянето на своята Тематична стратегия за морска екология.

Докато използването на тези стълбове за основа за нашата нова морска политика може да изглежда доста просто, две характеристики на морската среда трябва да се вземат в предвид.

Първо, глобалното естество на океаните. Това води както до взаимодопълване, така и до конкуренция между нациите. За да се регулират морските дейности в интерес на световното трайно развитие е нужно разработването на универсално приложими правила. Всяка част от океаните и моретата е различна и може да изисква свои собствени специфични правила и администрация. Това явно противоречие илюстрира защо глобалното естество на океаните е такова предизвикателство за хората, които изготвят политиката.

Второто предизвикателство пред правилното управление на моретата, което е пряко свързано с първото, е че са въввлечени много действащи лица. Много секторни политики са се появили и съществуват на всички управленски нива: ЕС, национално, регионално и локално^[4]. Предложенията за действие могат най-добре да бъдат вземани от различни действащи лица в различни агенции и различни държави или международни организации. С цел запазване на решенията на най-близко до участниците ниво на ниво ЕС трябва да се предприемат действия само там, където те предоставят добавъчна стойност за дейностите на другите.

Трябва ли ЕС да има интегрирана морска политика?

Как ЕС може да добави стойност към многото национални, локални и частни инициативи, които вече съществуват в морската област?

Приложение

» [ЗЕЛЕНА КНИГА Към бъдещата морска политика на Евросъюза: Европейска визия за океаните и моретата](#) (964.6 KB)